

Ignacio Ramoneda, un espanyol director de *Le Monde Diplomatique*

Ha participat en un seminari sobre ètica i comunicació a la Universitat d'Estiu d'Andorra

—Joana Viusà i Galí—

Si la televisió s'ha fet mestressa de les nostres llars i dels nostres comportaments socials, també ens colonitza el pensament a través de la informació-espectacle.

Si la guerra comercial de les cadenes privades contribueix a fer que cada cop més la televisió s'aproximi a una mena de *tebeo* animat, l'únic remei per contrarestar la desastrosa barroeria imperant a la *caixa tonta*, i que potser fins i tot pot contribuir a aixecar-ne el nivell, rau en l'existència d'una cadena pública, amb tot allò que implica de servei a la cultura, a la informació i a la confrontació d'opinions i d'estètiques.

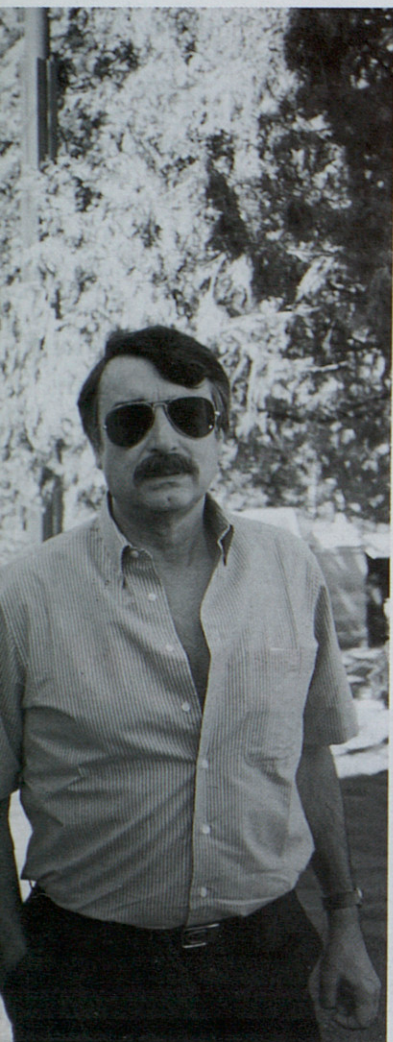
Aquestes dues observacions van vertebrar l'operació d'exorcisme contra el poder màgic de la televisió que van practicar dos eminents comunicadors, Ignacio Ramoneda, director de *Le Monde Diplomatique*, i Philippe Guilhaume, antic

president de les cadenes públiques de la televisió francesa Antenne-2 i FR-3, en el curs de la IX Universitat d'Estiu organitzada per la conselleria d'Educació i Cultura del Govern d'Andorra.

Ignacio Ramoneda, durant la conferència que va donar a la Universitat d'Estiu d'Andorra.

— “El jove periodista entra a la professió amb l'esperança d'ajudar a canviar el món i descobreix que està al servei del poder financer” —

Ignacio Ramoneda durant un descans en les sessions de la Universitat d'Estiu. A la dreta, Carme Riera i Manuel Vázquez Montalbán amb el cap del Govern andorrà, Òscar Ribas, durant un sopar de la Universitat d'Estiu.

Les autoritats andorranes havien invitat també un investigador de l'Institut de Sociologia de l'Acadèmia de Ciències de Rússia i professor de l'Escola de Periodisme de Moscou, Guéorgui Vatchnadze, que ja feia la guerra pel seu cantó amb el tema de la censura a l'ex-URSS. D'especialistes nostrats, hi acudiren Manuel Vázquez Montalbán, que dissertà sobre el "gran germà del Nord" ("avui derrotat, gairebé portat a subhasta") i la pèrdua dels referents ideològics; l'escriptora mallorquina Carme Riera, que a través d'un bonic i senzill conte va posar l'accent en el tema de la innocència perduda en aquest món malalt per sobredosi d'informació i mancat de poesia.

La segona tongada de conferències, al cap d'uns dies, va reunir el filòsof George Steiner, de la Universitat de Cambridge; Claude Julien, president de la Lliga Francesa d'Ensenyament Permanent i ex-director de *Le monde Diplomatique*; Antoine Lefebvre, que havia dirigit l'Associació de Ràdios Lliures; i José María Valverde, professor a la Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona.

Un espanyol director de *Le Monde Diplomatique*

Com s'arriba a director d'un mitjà de tant prestigi com *Le Monde Diplomatique*, quan un té el passaport espanyol i no el francès?

De fet, tot i que Ignacio Ramoneda va néixer a Espanya, l'any 1943, els seus pares van marxar cap a Tànger, ciutat internacional, quan ell tenia només dos anys. El seu pare havia lluitat al front republicà, on va ser ferit, i va maldar fins que va aconseguir sortir d'Espanya amb els seus. Allí, a Tànger, els Ramoneda van posar el nen al parvulari francès; més tard, el lycée i la universitat –d'on va sortir enginyer–, una segona carrera de lletres i l'exercici del professorat a Rabat el van anar situant pel camí de París. Roland Barthes se l'hi va endur, i va entrar a l'equip del fundador de la semiologia aplicada al cinema, Christian Metz, a l'École des Hautes Études. En filigrana, va iniciar una carrera de periodista a *Libération*, als *Cahiers du Cinéma* i, finalment, a *Le Monde Diplomatique*.

Ha escrit diversos llibres, entre ells *Chewing-gum des yeux*, que és un assaig sobre la televisió i el cinema com a fenomen de masses. Aquest llibre va ser editat en castellà a Barcelona l'any 1983 amb el títol *La golosina visual*, però es troba esgotat. Surt reeditat en versió veneçolana aquest mes d'octubre.

– *Le Monde* és un diari emblemàtic arreu: és un mitjà d'informació summament fiable i, ensem, una tribuna, un espill del món. Per què la resta de la premsa francesa dedica, en canvi, un espai tan migrat a allò que passa fora de França?

– Una de les tendències de la premsa francesa és dedicar poc interès a l'actualitat internacional. Aquest no és el cas de *Le Monde* –i, amb més motiu, de *Le Monde Diplomatique*–, que és el diari que dedica més espai als grans problemes internacionals. En

canvi, la resta de la premsa a França es caracteritza, entre altres coses, pel seu afany de mirar-se el melic.

– La formació del periodista a França és satisfactòria?

– Un dels problemes del periodista, avui, és la massificació. No la dels lectors, sinó la dels periodistes en si. En pocs anys, s'ha produït una inflació de la demanda en els estudis de comunicació i en els de periodisme. Es calcula que a les universitats hi ha 2 estudiants de cada 3 que estudien comunicació. Hi ha una moda pel periodisme que ha omplert de jovenalla les redaccions: l'edat mitjana hi és extremadament baixa. S'ha produït un rejuveniment massiu i una feminització de la professió, semblant al sector de l'ensenyament.

Aquesta massificació provoca automàticament una deterioració del nivell mitjà.

Els aspirants a periodista somnien que és una professió que permet de ser protagonista molt ràpidament. Pot ser que correspongui a un mal de la nostra societat consumista, que, un cop coberts els mínims vitals, fa que l'individu se senti insatisfet i maldi per descobrir-se una identitat. I signar un article resulta gratificant com a senyal d'existència. Una mica com els qui escriuen els seus noms a les parets.

I, tanmateix, ser periodista no només és signar: hi ha una tradició periodística anglosaxona de la informació no signada. Les grans agències internacionals, com l'AFP –on de debò s'aprèn l'ofici–, no divulguen el nom del periodista que elabora i redacta.

Cal saber que el treball de l'informador rau en la modèstia. Per tant, si tenim en compte que el periodista d'avui, que està immers en una escuma d'aparences, treballa en periòdics per als quals la rendibilitat és l'únic criteri de

— “S’ha produït una
feminització de la professió
periodística semblant a la del
sector de l’ensenyament” —

funcionament, cosa que obliga a col·locar el mitjà en la cursa cap a la màxima difusió, les informacions que dona s'han de limitar a ser uns espots, en els quals la notícia es troba en el títol i en l'encapçalament. Aquest exercici de concisió prohibeix al periodista qualsevol aprofundiment. Finalment, els periodistes estan tan preparats i avesats a redactar curt, que si un dia se'ls demana d'escriure 15 folis els cau el món a sobre. Perquè això suposa saber fer un esquema, organitzar-se, diversificar el vocabulari propi, determinar la idea de fons, etc...

En definitiva, la premsa escrita no fa res més que repetir allò que fa la televisió, que són breus notícies.

El jove periodista entra en la professió creient que tindrà la llibertat de pensar, d'incidir en la societat a través dels seus articles, firmats. I descobreix que està al servei del poder financer. Tot plegat resulta ser un malentès colossal. Ve de l'èpopeia de Bernstein i Woodward, que, com uns paladins de la veritat, van aconseguir desbancar l'home més puixant de la terra, que era Richard Nixon.

Philippe Gilhaume, antic director de les cadenes públiques de la televisió francesa Antenne-2 i FR-3.

L'ex-director de la televisió pública francesa admira TV3

La seixantena coquetona i el verb càusticament agressiu, Philippe Guilhaume va ser la víctima d'una càbala, quan encara presidia les dues cadenes públiques franceses, Antenne-2 i FR-3. El cap de la policia parisenca va intentar muntar-li una trampa per acusar-lo de pederàstia.

Guilhaume era l'home a abatre. Després d'encimbellar-lo, el govern de Mitterrand se'l va voler treure del damunt.

L'home, terriblement ferit, ha escrit dos pamflets: *Un président à abattre* (300.000 exemplars venuts) i *Lettre ouverte aux français qui ne veulent pas être pris pour des cons* (180.000 ex.). Aquests dies surt el segon volum de la seva obra sobre Jules Ferry.

A Andorra va referir-se al tema, en el curs del debat, al·ludint a la "manca d'elegància de les armes emprades" per combatre'l, i se'n sortí amb un proverbi africà que diu: "Com més amunt puges a l'arbre, més ensenyes el cul".

Va reconèixer, però, implícitament, que els qui el van nomenar esperaven un "president de palla". I ell va muntar una televisió pública amb criteris empresarials, certament, però també amb un projecte educatiu, cultural i informatiu. "Mitterrand, que és un mentider patològic, em va dir que no l'interessava la televisió pública; però bé prou que es movia a favor del PS, quan calia": aquesta i altres fletxes van servir per il·lustrar el seu concepte de televisió pública.

L'historiador, especialista en Jules Ferry —que va instaurar l'escola obligatòria i de franc per a tots els infants de França—, creu, precisament, en un model de servei públic que no sigui instrumentat pel poder polític.

"La televisió comercial es mou amb uns imperatius econòmics que l'obliguen a explotar el màxim d'hores, a tarifes màximes i amb el màxim de publicitat. I, tot i això, a Europa cap televisió privada no aconsegueix tancar amb balanç beneficiari. Sí: només una tinc entès que l'equilibra: TV-3".

Philippe Guilhaume troba natural que aquestes cadenes omplnin pantalla amb el producte més barat, més bast i més multitudinari. Aquestes cadenes ho tenen cru per fer programes de qualitat que requereixen mitjans financers, un exèrcit de professionals i una creativitat que cal remunerar, com també un temps de pòsit per acabar captant audiència. Conclusió lògica: només la cadena finançada pel diner públic es pot permetre el luxe d'encarregar bons programes.

Guilhaume va explicar l'aventura, titllada de "bogeria", de col·locar el programa "Envoyé spécial" a les 20,30 de cada dijous. Va començar amb l'1,7% d'audiència i actualment sobrepassa la de les pel·lícules i espectacles de diversió programats a la mateixa hora a les altres cadenes. "Cal apostar a favor del telespectador, igual que s'aposta democràticament pel ciutadà: a la llarga, el resultat surt bé. Però convé tenir paciència perquè arribi aquest moment dolç en el qual, com el primer bes que rep l'adolescent, hi troba gust i descobreix l'amor". El programa "Thalassa", sobre el mar, també va ser una felicitat iniciativa de Guilhaume. I la sèrie "Cyrano de Bergerac" que va ser coproduïda per la televisió pública i que al cap de 10 anys ha quedat amortitzada. Gràcies a la televisió pública, existeixen els Festivals de música, de teatre. Passa el mateix amb l'edició de llibres: suprimir les emissions literàries representa fer caure en picat de 30% la venda de determinats llibres. L'esport també necessita la televisió pública. Sense ella, el bàsquet no hauria triomfat. Un altre exemple, citat per Guilhaume: "Els francesos avorrien la història. Alain Decaux els ha reconciliat amb ella".

Enveja del pressupost de TV3

Philippe Guilhaume té una admiració desbordant per la televisió pública catalana. Li enveja, diu, el seu pressupost, que és deu vegades més important que el de les tres televisions públiques regionals del sud francès, juntes. Guilhaume va explicar una anècdota: "La inefable i nul·líssima ministra de la Comunicació, madame Tasca, va tenir una idea genial amb això de l'Europa: va donar ordre de promoure la cooperació entre televisions regionals interfrontereres. Tasca ignorava que fa anys que les televisions cooperen: FR-3 ho fa amb TV-3, amb les televisions regionals suïsses, alemanyes i italianes... Vaig telefonar, doncs, al meu amic i director de TV-3 i el vaig posar en contacte amb el director general de FR-3, que va ser magníficament acollit a Barcelona. La coproducció ideada no es va poder tirar endavant perquè la nostra televisió pública regional és massa pobre. Amb prou feines si hauríem pogut pagar la careta del programa... Me n'ha quedat una certa enveja per la televisió catalana. Li tinc molta admiració".

Els jovenets s'emmirallen en aquest model que alimenta la idea que la premsa pot arribar a ser el quart poder.

Però aquesta és una idea que cal ponderar. Durant deu anys s'ha dit i s'ha repetit que els tres poders estan podrits, que els polítics estan corromputs, que els jutges són corruptes, etc... Felicitment, pensava la gent, encara queda el quart poder.

Però acabem de viure uns esdeveniments, darrerament, que ens han demostrat fins a quin punt el periodista podia caure del seu pedestal, deixant-se maniobrar i enganyar.

— Es diu que la gent compra poca premsa i que sort n'hi ha de la televisió, que "informa"
— Abans existia una premsa popular que arribava a la gran massa i que tenia uns tiratges milionaris, a França. La ràdio era molt escoltada...

És una impressió que enganya, això de la informació televisiva. I si no, pregunteu a la gent què n'han entès o retintut: com a màxim una llista d'imatges fugisseres. Es diu que hi ha una opinió pública, que tothom té una opinió sobre qualsevol cosa... Tanmateix, no existeix l'opinió pública: no hi ha més que el reflex dels mitjans de comunicació. I d'un mitjà, en concret: la televisió. Pregunteu pel carrer què pensen de la guerra de Iugoslàvia: no en tenen cap idea personal, només la que els serveix la televisió. Que els serbis són dolents i que els bosnis són els bons. I no sabran pas dir per què. Sí, bé: els serbis són dolents perquè tanquen la gent en camps, i això... I els kuwaitians eren els "macos", i els iraquians uns ferotges criminals... Els mitjans de comunicació estan agafant unes proporcions tals de massificació, que tot ho han de reduir a un conte infantil: "Hi havia una vegada un rei dolent que assassinava molts, molts nens. Veieu, quants nens morts, piles i piles!". És lògic que s'hagi de simplificar quan només es disposa de 15 ratlles per explicar una guerra. Us imagineu la guerra d'Espanya vista només a través de les imatges dels infants morts o mutilats?

Totes les guerres produeixen víctimes. Desgraciadament, no en són una causa, sinó una conseqüència.

La premsa popular d'abans que analitzava i aprofundia l'actualitat ha desaparegut, i al cap del temps els diaris dits "seriosos" comencen a tenir una acceptació popular. A Itàlia, La Repubblica és el segon diari del país; a França, Le Monde també ocupa el segon lloc en el ranking de la difusió, i a Espanya El País és al capdavant de tota la premsa diària escrita i, tanmateix, no és pas qualsevol cosa.

Tot plegat, crec que hi ha un gran malentès: tots els editors de diaris tenen la vista posada en els ingressos publicitaris. Que no hi ha altres camins? Quan Hubert Beuve-Méry va fundar Le Monde, cansat de veure que els problemes dels anys trenta quedessin escamotejats per culpa de la corrupció dels poders financers que manipulaven els mitjans de comunicació, la seva idea era crear un diari que, per fi, fos

proprietat dels periodistes, i que poguessin dir allò que s'havia de dir. Com Charles Péguy, ell creia que la veritat sempre és prou forta per fer-se sentir, encara que només sigui murmurada. Per tant, encara que la proclamés un diari de poc tiratge com era aleshores Le Monde, mentre no degui res a ningú acaba obrint-se un camí en la societat. I és exactament això el que ha passat amb un diari que amb prou feines tenia publicitat, que era summament avorrit. És més: Hubert Beuve-Méry encoratjava aquest estil avorrit.

No aspirava a assolir un tiratge de 500.000, 600.000 o 800.000 exemplars, entrant en la cursa vers la rendibilitat, sinó d'arribar, com deia Albert Londres, "a ficar la ploma en la nafra".

— Tornant al moment actual, no tothom és periodista a Le Monde o a El País...

— Hi ha excel·lents periodistes a tots els mitjans de comunicació. Certament, els editors han de barallar-se amb preocupacions financeres importants i els periodistes no tenen les mans lliures. És notòria la limitació de la premsa regional francesa, en la qual és molt difícil prendre-les amb els polítics i amb els poders financers locals, perquè ells són els qui asseguren la supervivència del periòdic. De solucions no en queden gaires, si no és sortir-ne i ambicionar horitzons periodístics més satisfactoris.

— Les guerres pròximes i la competència entre mitjans han fet sorgir un nombre alarmant d'enviats especials i, sobretot, de free-lances que acudeixen als diferents fronts pràcticament amb una mà al davant i l'altra al darrere i amb la benedicció dels directors dels mitjans...

— La guerra de l'ex-Iugoslàvia és la que ha provocat més morts entre informadors de totes les guerres d'aquest segle, crec que n'estem a prop de la trentena... I, és cert, les redaccions envien sense pensar-s'ho gaire el jove cap allí, amb molta lleugeresa i irresponsabilitat. I se'ls hi envia a la babalà, sense cap preparació ni informació. Jo he tingut l'ocasió d'anar a algun front calent d'aquests i us asseguro que és terriblement difícil traspasar la barrera de la incomunicació amb els actors del conflicte, i això es presta a les manipulacions més barroeres. Per començar, és millor conèixer les llengües del país; i per acabar, jo dic que no s'entén res de res, si no es té una xarxa d'informadors important. És més: per analitzar situacions confuses d'aquesta mena, no hi ha cap necessitat de romandre al lloc del conflicte, com a màxim s'hi va per situar-se, captar l'ambient i observar detalls tècnics, com poden ser les posicions militars, l'armament, etc... Són elements que ajuden a jutjar, però l'estada sobre el terreny no permet gaire, en general, d'esbrinar quines són les claus en joc. Ara, si d'allò que es tracta és d'anar a captar imatges de sang perquè es va a informar els ulls i el cor, realment no hi ha cap més remei que anar allí on es troba la mina de morts i aixecar testimonis de cementiri.

— **“Les redaccions envien el jovent a Iugoslàvia amb molta lleugeresa i irresponsabilitat”** —

Evidentment, el risc és màxim.

Els càmeres i els fotògrafs de premsa que han d'alimentar els necròfils que som ara, amb aquesta funesta carnassa, han d'anar allí on la sang raja.

És la dinàmica boja de la comunicació, que ens condueix a aquests drames.

I aquests malaguanyats informadors gràfics només salten a la palestra pública quan moren.

— Així les coses, considereu que caldria sensibilitzar els mitjans per evitar que enviïn els free-lances a la lleugera als camps de batalla?

— Certament, cal fer-ho, i crec que les associacions de premsa han d'instrumentar aquesta campanya. Però jo crec que allò que caldria és combatre la lògica imperant del sistema d'informació. El mitjà que vulgui mantenir-s'hi, ja s'ho farà, en rebrà les

conseqüències; però no tota la premsa s'ha de creure obligada a entrar en aquesta dinàmica. A més, tantes imatges de sang acaben anul·lant-se les unes a les altres.

— El tema de la Universitat d'Estiu andorrana és "Ètica i comunicació". ¿Com heu reaccionat a França enfront de la falsa entrevista a Fidel Castro, pretesament realitzada en directe pel cèlebre periodista de televisió Patrick Poivre d'Arvor? (Se l'anomena amb les seves inicials PPDA).

— Per a molta gent aquest afer ha fet trontollar el prestigi de la televisió, i el de PPDA en particular. Si tingués un mínim de sentit del seu propi interès, s'hauria apartat durant un temps. El fet mateix de continuar remenant la cua ens demostra que estem en un sistema que ha perdut el rumb.

La batalla per la llibertat d'informació a Rússia

Guéorgui Vatchnadze diu que l'abolició de la censura no ha canviat gaire res

Guéorgui Vatchnadze, que ha participat també a la Universitat d'Estiu d'Andorra, és periodista i professor a l'escola de periodisme de Moscou, i també investigador a l'Institut de sociologia de l'Acadèmia de Ciències de Rússia.

És un "pro" de Ieltsin i tem el Parlament actual com la pesta, perquè "està ple de comunistes disfressats". Ha publicat un llibre, titulat *La Premsa a Rússia*, que ha sortit publicat a París, Nova York i Moscou, i que surt ara en castellà, editat per la Universitat de Pamplona. En té un altre en manuscrit que sortirà aviat a

França, amb el títol *La Russie, demain.*

Guide de l'époque du post-comunisme russe, que descriu els diferents moviments irredemptistes actuals a les regions russes. L'investigador somnia veure'l editat en català.

— Quan desapareix legalment la censura a l'ex-URSS?

— La censura preliminar en els mitjans de comunicació va existir fins al 1r d'agost del 1990, data en què va ser abolida per la "Nova llei sobre la premsa". Si hagués sortit cinc anys abans, s'haurien pogut salvar milions de persones que van patir els efectes de Txernòbil. Però el silenci de la premsa va permetre que la transferència de poblacions tocades per les radiacions es retardés uns quants anys. Mentrestant, el país sencer

— "Els càmeres i els fotògrafs de guerra han d'alimentar els necròfils. Han d'anar allà on la sang raja" —

Georgui Vatchnadze, autor del llibre *La premsa a Rússia* i professor a l'escola de periodisme de Moscou, a Andorra aquest estiu.

s'afartava de productes agrícoles enverinats i les persones irradiades cobraven 15 rubles d'indemnització cada mes (3 dòlars de l'època) i ningú no es va ocupar realment d'ells des d'un punt de vista mèdic. Cinc anys després de la catàstrofe, les autoritats han publicat els mapes, fins aleshores mantinguts secrets, on apareixen enormes taques de zones contaminades per les pluges radioactives. El tema va deixar de ser tabú per a la premsa, i així hem descobert que només a la ciutat balneària de Scotxi hi havia 800 punts de contaminació. Hem sabut igualment que tot el te georgià estava enverinat. És amb l'abolició de la censura que hem descobert que quan Gorbatsxov va arribar al poder, la guerra a l'Afganistan va cobrar més intensitat, fins al 1989, que la URSS se'n va retirar, perquè hauria hagut de matar tots els afganesos per guanyar-la.

— El paisatge informatiu ha millorat molt des de l'abolició de la censura?
— L'abolició de la censura per si mateixa no ha canviat pas gaire res, en un país on el PCUS tenia de fet el monopoli de la televisió, de la impressió, del paper i de la difusió de la premsa. Fa amb prou feines un any que existeixen agències privades de publicitat que omplen els nostres mitjans de comunicació d'anuncis de pagament. Enguany, el volum de publicitat s'equipara al de la premsa occidental. Les associacions de premsa de Moscou i algunes altres redaccions han creat un organisme bancari propi, la Banca d'innovació per a la Promoció dels Mitjans de Comunicació, altrament dita Jourbank. Els editors han creat, per la seva banda, Izdatbank. Les Izvestija, Les Notícies de Moscou, Argumenti i Tacti s'han transformat en potents independents que fan posar frenètica una part del Parlament, del Govern i del poder judicial. És que cap d'aquests poders no gaudeix de tanta popularitat com el quart poder, actualment. Les enquestes efectuades ho demostren: els periodistes gaudeixen d'un alt prestigi entre la població russa. L'any passat hi havia dues mil edicions independents i desenes de cadenes de televisió regionals. Una altra enquesta demostra que un 44% dels moscovites s'identifiquen amb algun mitjà de comunicació. Moskovski komsoloets i Argumenti i Facti són els dos mitjans més apreciats, seguits de Izvestija. D'altra banda, el febrer de l'any passat es va crear un "Fons per a la defensa de la glasnost", just després de les famoses operacions de la KGB i del contraespionatge a Vilnius i a Riga. Aquest fons ajuda les famílies dels periodistes morts o els qui són perseguits o acomiadats per haver gosat criticar.
— La llibertat de premsa està contribuint, doncs, a democratitzar el país?
— No ben bé. El dèficit en matèria d'estructures de l'opinió pública ho fa difícil. La poca vergonya i la incompetència elementals, la concussió i el robatori constitueixen a casa nostra la norma de conducta de la major part de funcionaris. Per això els advocats i els periodistes apareixen encara a Rússia com els grans defensors dels drets humans. Confiem que aquest prestigi social acabi conscienciant la societat. La primavera passada va haver-hi una nova ofensiva contra la llibertat de la premsa a Rússia, per part de les estructures del poder. De fet, podem dir que actualment la premsa és incontrolable, però no pas lliure. És massa pobra per ser independent, calen despatxos, sous dignes, equipament d'impremta, paper. L'estat ja prou que proposa de finançar els mitjans de comunicació. I els periodistes van aplaudir aquesta oferta generosa el febrer passat. Immediatament, el president del Parlament rus, Khasbulator, es va exclamar: "Que la premsa no es cregui que és el quart poder. No compteu per a res! Me'n foto, de la premsa!"

— **"El president del Parlament rus va exclamar: 'Que la premsa no es cregui que és el quart poder!'"** —

El projecte de nou Codi Penal instaurarà els consells de vigilància, així serà com abans: els periodistes tornaran a ser uns lacais del partit —ja no del PCUS, sinó del partit que sigui—.

S'haurà acabat la llibertat. Ja no podran parlar més dels dilapidadors dels fons públics, com ara ho fan, perquè se'ls podrà tancar darrere les reixes de les presons.

Si a sobre hi afegim que l'any que ve el preu del diari passarà de 7 rubles a... 1.700 rubles, ja em direu qui comprarà premsa.

— L'ex-KGB continua existint?

— Sí, continua exactament el mateix personal. Gorbtxov li va canviar el nom, però són els mateixos i es dediquen a vendre's els arxius a l'estranger. Igual que els generals es venen el nostre armament, als holandesos, els americans, etc... Encara no hi ha cap llei sobre arxius i secret d'Estat. L'exèrcit i la KGB se n'han aprofitat per destruir tot allò que els ha semblat. I no cal dir que nosaltres no hi tenim accés. Ni tan sols les autoritats. Però és igual: ho sabrem pels americans. Els serveis d'investigació de la biblioteca del Congrés americà se n'encarregaran.

En una entrevista a les Izvestija (30 de juny d'enguany), el ministre d'Afers Estrangers de Rússia, Andrei Kosirev, descrivia el mecanisme que va posar en marxa la KGB per provocar conflictes a la URSS entre 1980 i 1990. Deia que la KGB filtrava notícies no del tot falses però manipulades de tal manera que obligaven els governants a prendre mesures en aquell indret. Gorbtxov i Ieltsin s'han queixat d'haver pres decisions induïdes per la informació tendenciosa dels departaments militars i de la KGB.

Els corresponents estrangers eren tots

informadors de la KGB. Era impensable treballar per una o altra agència de premsa, diari, revista, cadena de televisió, sense ser d'alguna manera un agent de la KGB o del contraespionatge.

En aquest sentit, hi ha una anècdota divertida que va publicar el setmanari satíric Komerçant: dos corresponents d'ITAR-TASS a Bonn van difondre per tot el món als milers d'abonats de l'agència TASS que exigien la destitució del cap del centre regional per Alemanya i Àustria, perquè era un general de la KGB retirat. El setmanari titulava la notícia: "Els reclutes venen el seu general".

Alguns han demanat asil polític, i fins i tot algun mitjà occidental els ha acollit en el si de la seva redacció. Per exemple, el corresponent a Bonn de la televisió de Moscou.

— Com veieu el futur immediat de la premsa a Rússia?

— Aviat es debatrà sobre la pròxima Constitució, i els polítics voldrien tenir un o dos grans diaris controlats per tal de maniobrar millor les eleccions. Així podran dir al poble a qui han de votar. Un Consell de vigilància amb poders amplis, tal com ho preveu el futur Codi penal, constituïria un excel·lent instrument per a ells. Tota la premsa democràtica es pren aquesta catàstrofe imminent molt seriosament, i 14 redaccions de Moscou i de Sant Petersburg van publicar simultàniament, el 16 de juliol passat, l'Obtxaia Gasetta (el Diari Comú).

D'altra banda, el 27 de juliol, les Izvestija i el grup de premsa britànic Financial Times han signat un acord per publicar en rus un setmanari de negocis que sortirà encartat en les Izvestija l'any vinent. ●

H O T E L RIVOLI RAMBLAS

★ ★ ★ ★

L'Hotel Rivoli Ramblas, de quatre estrelles-luxe, situat en un edifici art déco de les Rambles, al costat de la plaça de Catalunya, cor comercial i social de la ciutat, disposa d'un total de 90 habitacions, amb 14 suites, àmplies i confortables. Estan dotades d'insonorització i climatització, telèfon directe, TV via satèl·lit, vídeo, ràdio, fil musical, mini-bar, caixa de seguretat i Minitel.

El restaurant *Le Brut* ofereix plats regionals i internacionals, i el piano-bar *Blue Moon* una atmosfera acollidora.

Els salons, amb una capacitat de fins a 150 persones, gaudeixen de llum natural, insonorització i climatització, i dels més avançats mitjans àudio-visuals.

A la terrassa, que té una esplèndida vista panoràmica, es troba el *Fitness Center*, amb servei de bar, sauna, solàrium, gimnàs, jacuzzi, etc.

La seguretat ha estat objecte de la màxima atenció. Els mitjans (circuit tancat de televisió, obertura de les portes de les habitacions mitjançant targeta, etc.) s'han combinat amb el factor humà, ja que l'hotel disposa d'un servei de seguretat les 24 hores del dia.

Rambla dels Estudis, 128 - 08002 Barcelona.
Tels.: 302 66 43, Reserves 412 09 88 - Telefax 317 50 53
Tèlex 99222 - Barcelona